

Stockholms Saxofonkvartett 50 år

Stockholms Saxofonkvartett är en av världens förnämsta och mest beresta ensembler i sitt slag. Kanske är den också den äldsta. Kvartetten har just firat sitt femtioårsjubileum med en konsert i Stockholms konserthus, och grundaren är fortfarande i högsta grad aktiv.

Sven Westerberg.

Att vara en musiker i en kvartett har ibland jämförts med ett äktenskap med dagliga nötningar på varandra men också med många gemensamma, lyckliga upplevelser. 2016 kunde 22 000 svenska par fira guldbröllop, och nu skulle man också, lite skämtsamt, kunna räkna Stockholms Saxofonkvartett dit. Fast det finns ju skillnader. En uppenbar sådan är dels att i en kvartett är man fyra i stället för två, en annan att ingen av de ursprungliga musikerna fortfarande är aktiv på heltid. Lika fullt har kvartetten fortsatt att utvecklas, medan musikerna bytt av varandra kontinuerligt. Idag är altosaxofonisten Jörgen Pettersson kvartettens ledare, Leif Karlborg spelar tenorsaxofon, Matias Karlsson Bjørnstad sopransaxofon och Linn Persson baritonsaxofon.

Två pensionärer fortsätter också att hålla en nära kontakt med kvartetten, ja, de står

alltid beredda att hoppa in, om så skulle behövas. En av dem är barytonsaxofonisten Per Hedlund, som varit med nästan sedan kvartetten grundades. Den andre är grundaren själv, sopransaxofonisten Sven Westerberg, som slutade som aktiv musiker för fem år sedan men fortsätter att skriva arrangemang, något han gjort sedan han startade kvartetten.

Militärmusikaliskt ursprung

Det var alltså 1969, som den dåvarande militärmusikern Sven Westerberg bildade Stockholms Saxofonkvartett.

– Vissa delar av militärörkestern fick ibland framträda för sig, och på så sätt bildades saxofonkvartetten. Två år senare "civiliserades" militärmusiken, när Regionmusiken bildades. När vi då skulle spela i skolor, i vården, för

Fortsätter på nästa sida ↓

studieförbund och på olika okonventionella platser, fick vi lära oss mycket nytt. Sedan har vi ju lärt oss mer och mer genom att inte säga nej till nya utmaningar, säger Sven Westerberg.

Världsturnéer

Stockholms Saxofonkvartett började tidigt turnera både inom Sverige och runt om i världen. Hittills har man besökt ett femtiotal länder, många av dem flera gånger. Därmed har kvartetten skaffat sig världsrykte, men konsertplatserna har ibland varit lite annorlunda.

– I Turkiet, där vi besökte de s.k. Prinsessöarna, hade man inga konsertlokaler utan vi fick spela på badinrättningar och vid basängerna. En gång spelade vi under en gatlykta klockan elva på kvällen men måste sluta, när en hästskjuts skulle förbi [för att inte skrämma hästarna] – några bilar fanns inte på öarna.

En av de mest exotiska platserna man spelat på var i Gobiöknen. Man har också framträtt i Sydamerika och dagarna efter jubileet skulle musikerna bege sig i Sydafrika, som de gästade flera gånger tidigare.

Delade uppgifter

Saxofonkvartetten fick tidigt dela upp de administrativa uppgifterna mellan sig, berättar Sven Westerberg.

– Jörgen Pettersson fick ta hand om tonsättarna, Leif Karlborg skötte ekonomin och Per Hedlund svarade för kontakterna med myndigheterna, men alla kunde lite om allting.

Efter det att Regionmusiken upphörde, blev Stockholms Saxofonkvartett en fri organisation men man klarade det väl trots, måste man säga, att man specialiserade sig på nyskriven musik, som det brukar finnas ett visst publikt motstånd mot. Men den inriktningen hade man inte från början.

– Jag har hållit på att arrangera musik sedan jag var tolv år, berättar Sven Westerberg. När vi började fanns det inte så många arrangemang för saxofonkvartett att tillgå, så jag skrev massor av arrangemang på folkliga, svenska melodier. Jag kände Gunnar Hahn, och jag lärde mig mycket av honom. Jag arrangerade faktiskt också orkestersatsen till Faurés Rekviem för fyra saxofoner, men det första beställningsverket vi fick var ett stycke av Hans Eklund.

Femtioårskonserten i Grünewaldsalen bestod av sex kompositioner av lika många tonsättare, svenskarna Christer Lindwall, Matthew Peterson (född i USA men verksam i Sverige) och Marie Samuelsson, den iranska kvinnliga tonsättaren Aftab Darvishi, estniskan Helena Tulve och den turkiske Erman Özdemir förutom ett par extranummer. Med tre svenska tonsättare och tre kvinnliga kan man säga att programmet var kulturpolitiskt mycket korrekt, men det var faktiskt inte något man hade tänkt på i förväg.

– Det brukar bli så på våra konserter, säger Jörgen Pettersson. Vi brukar inte ha några problem med att presentera kvinnliga tonsättare. Det beror ju på att vi länge arbetat

Fortsätter på nästa sida ↓

Jörgen Pettersson.

Leif Karlborg.

med att beställa av både kvinnor och män. Det har också blivit mycket turnerande och det är ju en ynnest att kunna kommunicera både med människor och tonsättare från alla världens hörn. Vi vill då alltid beställa verk från tonsättare från det land vi ska besöka, förutom att vi tar med oss svensk musik, och så blir det en blandning av de båda ländernas musik. Därigenom åstadkommer vi ett fördjupat samarbete mellan länderna. Så tar vi med oss deras musik och presenterar den i Sverige och runt om i den övriga världen, och på det sättet har vi en möjlighet att sprida musik.

– Nu åker vi på turné till Sydafrika, och då kommer vi att få nya stycken därifrån. Sedan åker vi till Kanada och får nya verk från det landet. Därefter ska vi tillbaka till Iran och senare till Estland, så det är full fart. Hela vår verksamhet är som en levande organism, och det gäller att vara lite lyhörd och fånga upp det som händer. Man måste tillåta sig att improvisera, även i fråga om samarbeten med olika länder. Publiken kommer och det beror nog på att vi samarbetar med lokala tonsättare och musiker och därigenom får vi en starkare förankring än om vi bara kommer som en gästande ensemble, avslutar Jörgen Pettersson.

Rekord i uruppföranden?

Genom att arbeta så här har kvartetten skaffat sig en mycket stor repertoar, ja, man är nu på väg mot att ha uruppfört 800 verk, gissningsvis ett världsrekord.

– Saxofonen är ju ett så ungt instrument, så vi måste skapa vår egen repertoar och dessutom underlätta för dem som kommer efter oss att ha en repertoar att falla tillbaka på, berättar Jörgen Pettersson, som dessutom nu i tre år tillsammans med den övriga kvartetten lett festivalen Svensk Musikvår.

– Arbetet med den fortsätter, men problemet är att det är lättare att få projektbidrag än stöd till en löpande verksamhet, och efter ett par år räknas det inte längre som projekt utan som just löpande verksamhet. Vi vet därför ännu inte om det blir någon festival, som i så fall ska äga rum i mars, för vi får inte svar på vissa ansökningar förrän i mitten av januari. Men är man en envis smålänning, kan man inte ge upp när man har kommit så här långt, fortsätter Jörgen Pettersson. Vi utgår därför ifrån att det kommer att klara sig, men vi måste också hitta en lösning, så att vi kan jobba långsiktigt.

Musik från hela världen

Stockholms Saxofonkvartett har alltså mycket tydligt profilerat sig på nyskriven musik. Det tycker musikerna är stimulerande och utvecklande. Ofta är styckena virtuost skrivna och därmed svårspelade.

Stockholms Saxofonkvartett är alltså idag en världsensemble, som turnerar mycket flitigt, sprider och främjar den nya musiken och lockar en stor publik både här hemma och i utlandet. Och så har man gjort i femtio år.

CALLE FRIEDNER
TEXT OCH FOTO

Linn Persson.

Matias Karlsen Bjørstad.